

Innspill til leselyststrategi

Norge som samfunn har alt å vinne på å satse på skolebibliotek og leselyst. Lystlesing fremmer læring, øker kreativitet og evne til problemløsning, gir bedre konsentrasjon og hjelper oss å mestre stress.

De tre største utfordringene knyttet til lesing og leselyst

Underholdning på skjerm er lett tilgjengelig

Både voksne og barn erfarer at mobilen er veldig lett tilgjengelig. Det er vanskelig å legge fra seg noe som gir umiddelbar tilfredsstillelse. For ungdom er det i tillegg et sosialt aspekt. Legger du fra deg mobilen går du glipp av ting.

Lesing krever mer enn skjerm - selv om gevinsten er mye større

For å bli en god leser som har nytte og glede av litteratur hele livet må man lese mye. Denne prosessen er ikke alltid like givende, det kan være et slit. Barn og unge trenger støtte fra voksne for å komme seg over kneika og ikke gi opp. Vi greier dette i idretten, det er ingen grunn til at vi ikke skal greie det i lesing også, men det krever ressurser.

Lite tid

Hverken hjem eller skole tar seg tid til sakte og krevende aktiviteter som lesing er. Det er vanskelig for oss alle å se hvor mye lesing kan gi og hvor viktig det er, særlig i en tid hvor vi bombarderes av krav fra alle kanter. Lesing gir ikke umiddelbart hverken smalere midje, flere følgere på TikTok eller mer penger. Ved å vise at vi satser på lesing i skolen viser vi hele samfunnet at dette er viktig.

Hva vil være de tre viktigste målgruppene for strategien?

De som sliter akademisk

En skolebibliotekar som har tid til å bli kjent med elevene vil være i stand til å veilede enkeltelever slik at de kan finne bøker som treffer dem og gir dem lyst til å lese. Hen vil

også ha kunnskapen som trengs for å legge til rette for at eleven får utvikle seg som leser.

De som trenger større utfordringer

En utdannet skolebibliotekar har kjennskap til faglitteratur og vil kunne bistå lærere og elever med å finne ressurser som kan gi sterke elever utfordringene de trenger. Dette gjelder også alle elever når det kommer til dybdelæring. Bibliotekaren vil tilby ressurser som utfyller læreboka.

De som ikke vokser opp med bøker hjemme

Barn som blir lest for gjør det bedre på skolen, de lærer både språk og konsepter. Det er lettere å fag når man har blitt introdusert for konsepter gjennom litteratur. Ikke alle barn har foreldre som kan eller vil lese for dem, men alle barn i Norge går på skolen så her kan vi nå alle barn ved å omgi dem med litteratur og vise hvor viktig og givende lesing er.

Gode eksempler på hva som bidrar til leselyst

- Rett bok til rett leser.
- Bibliotekarer som tar elevene og deres ønsker på alvor, og er lydhøre for deres ønsker for hva de ønsker å lese om.
- Voksne som i ord og handling viser leseglede.

Andre viktige områder å huske på

Sats på utdannede skolebibliotekarer. En person uten utdanning eller erfaring vil måtte bruke mye tid på å sette seg inn i systemer, både digitale og praktiske. Utdannet personale har kunnskapen som trengs til å gå rett inn i jobben og levere et faktisk skolebibliotek fra dag én. Lang erfaring i skolebibliotek kan veie opp for utdanning.

Skolebibliotekarens viktig i rollen som en trygg voksen for elevene. Dagens elever står i noe som for dem fremstår som en uendelig rekke vurderingssituasjoner. Jeg vil slå et

slag for at skolebibliotekaren ikke skal være en lærer. Flere kilder rapporterer om elever som finner skolebiblioteket et trygt sted å være nettopp på grunn av at den voksne ikke skal vurdere dem, men har tid til å lytte, eller bare være til stede.

Jeg vil avslutte med å vise til lesingens betydning for de tre tverrfaglige temaene i læreplanen Kunnskapsløftet 2020; folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling. Lesende ungdom har en kilde til å lære livsmestring i litteraturen. Å lese godt er en forutsetning for å delta i demokratiet. Lesing av skjønnlitteratur utvikler kreativitet som trengs når morgendagens voksne skal lede verden inn i en bærekraftig fremtid.

Med vennlig hilsen

Caroline Jære Einseth, skolebibliotekar Trondheim International School
(utdannet ved UiA)